Č. proti České republice, rozsudek ze dne 6. 6. 2000

Stěžovatel: Č.

Žalovaný stát: Česká republika

Číslo stížnosti: 33644/96

Datum: 06.06.2000

Článek Úmluvy: čl. 5 odst. 3

Rozhodovací formace: Senát

Soud: Evropský soud pro lidská práva

Významnost: 3

VÝBĚR ROZHODNUTÍ EVROPSKÉHO SOUDU PRO LIDSKÁ PRÁVA PRO JUSTIČNÍ PRAXI Č. 2/2000

Č. proti České republice, rozsudek ze dne 6. 6. 2000

Evropský soud pro lidská práva (Třetí sekce), zasedající jako Senát, který tvořili soudci J. – P. Costa, předseda, Loneaides. P. Karis. F. Tulkensova. K. Jungwiert. N. Bratza, H. S. Greveova a dale S. Dolleova. Idone sekce, po neveřejném zasedání Senátu, které se konalo dne 31. srpna 1999 a dne 16. května 2000. vynesl následující rozsudek, který byl přijat posledně uvedeného dne:

POSTUP

1. Případu předcházelo podání stížnosti (č. 33644/96) proti České republice předložené českým občanem (dále jen „žadatel“) L. C. Evropské komisi pro lidská práva (dále jen ... Komise“) podle bývalého článku 25 Úmluvy pro ochranu lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“) dne 23. listopadu 1995.

2. Žadatele zastupoval advokát působící v Praze K. Fiala. Vládu České republiky (dále jen „Vláda“) zastupoval její zástupce z Ministerstva spravedlnosti E. Slavík.
Stížnost se týkala zadržení žadatele ve vyšetřovací vazbě a trestního řízení. jež bylo proti němu zahájeno.

3. Dne 14. ledna 1998 se Komise rozhodla informovat příslušnou Vládu o stížnosti. Písemná vyjádření Vlády byla podána dne 20. března 1998. Žadatel se k nim vyjádřil dne 5. května 1998.

4. Podle článku 5 § 2 Protokolu č. 11 Úmluvy byl dne 1. listopadu 1998 případ v souladu s ustanoveními tohoto Protokolu předán k přezkoumání Soudu. Věc byla postoupena Třetí sekci.

5. Dne 31. srpna 1999 Soud prohlásil za přípustnou žadatelovu stížnost v souladu s článkem 5 § 3 Úmluvy s tím, že bylo porušeno jeho právo na soud v přiměřené době nebo na propuštění během soudního řízení. Soud prohlásil za nepřípustný zbytek žádosti, jenž se týkal mimo jiné údajné

nepřiměřené délky a nespravedlnosti trestního řízení.

6. Stejného dne se Senát rozhodl. že není nutné případ projednávat.

7. Dne 22. prosince 1999. 31. října 1999. 16. února 2000 a 21. března 2000 strany podaly svá vyjádření ke skutkové podstatě a spravedlivému zadostiučinění.

SKUTKOVÁ ZJIŠTĚNÍ

I. Zvláštní okolnosti případu

8. V roce 1987 Městský soud v Praze (dále jen „městský soud“) odsoudil žadatele za loupež a udělil mu trest odnětí svobody na šest a půl roku. Dne 4. dubna 1990 byl žadatel propuštěn a byl mu udělen podmíněný tříletý trest. Počátkem října 1990 bývalé československé úřady vyšetřovaly případ dvou pohřešovaných osob. Dne 16. října 1990 byl v souvislosti s tímto pohřešováním vyslýchán jistý pan B., který uvedl, že on, žadatel a ještě další osoba, se rozhodly, že přepadnou osoby v bytě jednoho z nich. Pan B. nevěděl, jakým způsobem tyto osoby byly zabity, ale viděl odstraňování jejich těl z bytu, a uvedl, že jejich těla byla odstraněna žadatelem a spolupachatelem.

1. Řízení vedoucí k rozhodnutí Vrchního soudu ze dne 16. ledna 1995

9. Dne 18. října 1990 vyšetřovatel požádal městského prokurátora v Praze o souhlas se žadatelovým zatčením. Tento souhlas obdržel. Dne 19. října 1990 policejní vyšetřovatel na Praze 1 obvinil žadatele podle § 9 odst. 2 a § 234 odst. 1 a 3 trestního zákona ze spolupachatelství při loupeži.

10. Dne 12. ledna 1991 byl žadatel zadržel v Itálii, kde v té době pracoval jako číšník. Dne 6. prosince 1991 propuštěn. Dne 2. prosince 1992 Kasační soud v Římě potvrdil příkaz k vydání osoby druhému státu (extradici). Dne 6. února 1993 byl žadatel v souladu s příkazem k extradici zatčen a dne 18. února 1993 byl vydán do České republiky.

11. Dne 19. února 1993 soudce městského soudu nařídil žadatelovo umístění do vyšetřovací vazby v souladu s § 67 písm. a) – c) trestního řádu se zpětnou účinností od 6. února 1993. Soud bral v potaz, že žadatel 15. října opustil zemi, ačkoliv si byl vědom toho, že je policejně hledaný. Nevrátil se, ani neinformoval příslušné úřad o svém pobytu v zahraničí. Ilegálně získal cestovní pas a pravděpodobně zamýšlel cestovat do Spojených států. Soud dále zaznamenal, že žadatel je stíhán za loupež spáchanou v době jeho podmínečného propuštění v souvislosti s trestem za podobný trestný čin. Tato skutečnost důvodně dala vzniknout nebezpečí, že pachatel opětovné spáchá trestný čin. Soud rovněž zjistil, že žadatel může ovlivňovat svědky: během svého pobytu v Itálii zasáhl do vyšetřovacího procesu a radil potenciálním svědkům. Navíc vyšetřovatel žadatele nevyslechl a nebylo tudíž možné vyloučit, že neovlivní i spoluobviněné, kteří nebyli umístěni do vyšetřovací vazby.

12. Žadatel si stěžoval na vyšetřovací vazbu Vrchnímu soudu. Tvrdil zejména, že neexistuje žádný důvod k obavě, že by se skrýval před spravedlností nebo ovlivňoval svědky, že má trvalý pobyt v České republice, kde žije jeho rodina, a že v Itálii pobýval na známé adrese a během projednávání extradice se dostavil k soudu. Rovněž prohlásil, že většina svědků byla vyslechnuta. Dále odmítal argument městského soudu, že jeho předchozí odsouzení opravňovalo obavu, že bude opětovně páchat trestné činy.

13. Dne 29. března 1993 Vrchní soud zamítnul žadatelovu stížnost jakožto neopodstatněnou a zjistil, že jeho zadržení bylo zákonné a oprávněné. Potvrdil tak důvody uvedené městským soudem.

14. Na základě žádosti ze dne 29. března 1993 podané městským státním zástupcem (dále jen „státní zástupce“) Prahy městský soud dne 5. dubna 1993 prodloužil žadatelovo umístění ve vyšetřovací

vazbě do 6. června 1993. Soud rozhodl, že držení ve vazbě bylo ve smyslu š 67 písm. a) – c) trestního řádu stále nutné. Zdůraznil, že soud čeká na výsledky odborných posudků. konfrontaci žadatele s jeho spoluobviněnými a dokončení dalších kroků ve vyšetřování.

15. Dne 14. dubna 1993 městský soud rozhodl, že podle § 71 odst. 7 trestního řádu nebude čas strávený ve vazbě během extradice, tj. od 6. do 18. února 1993, započítáván do délky žadatelova umístění ve vyšetřovací vazbě. Žadatelovo umístění ve vyšetřovací vazbě tedy započalo dne 18. února 1993, kdy byl vydán do České republiky.

16. Dne 2. června 1993 městský soud na žádost státního zástupce prodloužil žadatelovo umístění ve vyšetřovací vazbě do 6. června 1993.

17. Dne 2. července 1993 státní zástupce před městským soudem obvinil žadatele z loupeže podle § 234 odst. 1 a 3 trestního zákona. Mimo jiné požadoval, aby městský soud vyslechl 62 svědků a zvážil další důkazy zjištěné v průběhu vyšetřování. Současně požadoval, aby soud v souladu s § 67 písm. a) – c) trestního řádu umístil žadatele do vazby.

18. Dne 20. července 1995 žadatel podal žádost o propuštění s tím, že není konkrétní důvod pro jeho další držení ve vazbě a že dřívější závěry městského soudu jsou neúplné a nedostatečně oprávněné. Dne 10. listopadu 1993 městský soud tento požadavek zamítl s tím, že důvody pro žadatelovo zdržení ve vazbě, jež jsou uvedeny v dřívějších rozhodnutích, jsou stále platné. Zdůraznil, že obava z toho, že by žadatel ovlivnil svědky, je oprávněná z důvodu existujících nesrovnalostí mezi výpovědí žadatele a jeho dvou spoluobviněných, kteří nebyli drženi ve vazbě.

19. Dne 17. listopadu 1993 se žadatel odvolal proti tomuto rozhodnuti, když odmítl důvody pro své umístění ve vyšetřovací vazbě a tvrdil mimo jiné, že mezi vznesením žádosti o propuštění a rozhodnutím městského soudu uběhly čtyři měsíce.

20. Soudní řízení u městského soudu proběhlo dne 13. prosince 1993, ale bylo odročeno na 29. prosince 1993 a pak na 28. února 1994, protože jeden z obhájců a oběti nebyli přítomni. Soudní projednání dne 28. února 1994 bylo vedeno jinak sestaveným senátem, který musel znovu provést zhodnocení důkazů.

21. Dne 3. března 1994 městský soud zamítl další žadatelovu žádost o propuštění s tím, že stále existuje riziko, že žadatel se bude skrývat před spravedlnosti. Městský soud tudíž stále považoval žadatelovo zadržení za nutné ve smyslu § 67 písm. a) trestního řádu.

22. Dne 10. května 1994 žadatelův advokát požadoval slyšení dalších svědků a jmenování lékařského odborníka.

23. Soudní řízení pokračovalo dne 11. dubna 1994, ale bylo odročeno na 6. června 1994 z důvodu nepřítomnosti několika svědků a potřeby zopakovat zhodnocení četných důkazních materiálů. Žadatel a jeho spoluobvinění navíc žádali prozkoumání dalších důkazů.

24. Dne 15. dubna 1994 městský soud zamítl třetí žádost žadatele o propuštění, podanou dne 8. dubna 1994. Soud shledal, že stále existuje riziko, že žadatel se pokusí skrýt před spravedlnosti. Odkazoval na skutečnost. že když se žadatel v Itálii dozvěděl o zahájení trestního řízení. neinformoval české úřady o místě svého pobytu. Dne 11. května 1994 se žadatel odvolal proti tomuto rozhodnutí s tím, že když se dozvěděl o tom, že proti němu bylo zahájeno trestní řízení. Česká televize ho vylíčila jako vraha. což je v rozporu s presumpcí neviny. To ho přimělo k tomu, že se nevrátil do České republiky.

25. Dne 10. června 1994 městský soud odsoudil žadatele ze loupež k trestu odnětí svobody na 15 let

a ke konfiskaci jeho osobního automobilu a k zaplacení částky 4 372 000 Kč. Soud shledal, že v říjnu 1990 žadatel a jeho dva spoluobvinění zavraždili dvě osoby a odcizili částku 8 750 000 Kčs.

26. Dne 16. ledna 1995 Vrchní soud zrušil rozsudek a postoupil věc státnímu zástupci k dalšímu vyšetřováni. Soud byl tohoto názoru, že městský soud nezjistil všechny důležité skutečnosti s dostatečnou jistotou.

2. Řízení vedoucí k rozhodnutí Vrchního soudu ze 17. února 1997

27. Dne 26. ledna 1995 Nejvyšší soud na žádost Vrchního soudu ze dne 17. ledna 1995 prodloužil žadatelovo zadržení ve vazbě do 30. června 1995 z důvodu složitosti vyšetřování. Soud si uvědomil, že žadatel krátce spáchání trestného činu utekl do Itálie. Rovněž vzal v úvahu, že žadatel v minulosti spáchal podobný trestný čin. Z tohoto důvodu považoval jeho zadrženi za nezbytné. a to ve smyslu $ 67 písm. a) – c) trestního řádu

28. Dne 4. dubna 1995 Obvodní soud v Praze 10 zamítl čtvrtou žádost žadatele o propuštění ze dne 8, března 1995 s tím, že existuje riziko jeho skrývání se před spravedlností, opakovaného spáchání podobných trestných činů a ovlivňování svědků. Soud vzal v úvahu, že případ byl postoupen státnímu zástupci, který určitě vyslechne další svědky, které by mohl žadatel ovlivnit, a tak mařit vyšetřování skutečnosti, které jsou důležité pro vedení soudního řízení. Žadatel se proti tomuto rozhodnutí odvolal. Tvrdil, že městský soud už dříve prohlásil, že neexistují důvody pro přesvědčení, že by ovlivňoval svědky nebo opakovaně spáchal trestný čin. Rovněž prohlašoval, že potřeba vyslechnout další svědky sama o sobě nemůže ospravedlňovat obavu soudu, že by mohl tyto svědky ovlivnit a mařit tak trestní řízení.

29. Dne 14. dubna 1995 vyšetřovatel nařídil lékařské vyšetření žadatelova duševního zdraví a k tomuto účelu jmenoval dva odborníky.

30. Dne 3. května 1995 městský soud zamítl žadatelovo odvolání proti rozhodnutí Obvodního soudu v Praze 10 ze dne 4. dubna 1995. Zjistil, že stále existuje podezření, že žadatel spáchal trestný čin. ze kterého byl obviněn. Potvrdil, že předchozí zjištění městského soudu, že neexistuje důvod pro držení žadatele podle § 67 písm. a) – c) trestního řádu. se vztahovalo k této konkrétní fázi trestního řízení. Avšak s ohledem na důkazy se situace změnila, protože Vrchní soud zrušil rozsudek prvoinstančního soudu a případ poslal zpátky vyšetřujícím orgánům. Navíc obava. že by žadatel ovlivnil svědky, byla ospravedlněna skutečností, že jeden ze spoluobviněných (pan B.) změnil výpověď a že soud bude povolávat nového svědka. jehož totožnost byla žadateli známa a jehož výpověď mohla být nezbytná pro posouzení jeho viny.

31. Dne 14. června 1995 Nejvyšší soud na žádost nejvyššího státního zástupce prodloužil žadatelovo zadržení ve vazbě do 30. listopadu 1995 na základě stejných důvodů jako pro předchozí prodloužení pobytu ve vazbě.

32. Dne 18. srpna 1995 žadatel podal proti tomuto rozhodnuti ústavní odvolání. Podle článků 5 § 3 a 6 § 1 Úmluvy si stěžoval na prodlení v řízení a na nepřiměřenou délku svého držení ve vazbě. Ústavní soud odvolání zamítl s tím, že podle zákona o ústavním soudu č. 182/1993 Sb. nebylo podáno během šedesátidenní lhůty.

33. Podle § 71 odst. 3 trestního řádu Vrchní soud na požadavek nejvyššího státního zástupce dne 21. listopadu 1995 prodloužil žadatelovo zadržení ve vazbě do 31. března 1996 na základě skutečnosti, že je nutné prošetřit další důkazy s tím, že všechny důvody pro umístění do vazby podle § 67 písm. a) – c) trestního řádu stále platí. Soud uvedl, že vyšetřujícím orgánům ještě nebyla dodána zpráva Komerční banky ani výpověď svědka ve Francii provedená francouzskými soudními orgány. Dále

potvrdil. že žadatel je nebezpečný pachatel, který již byl odsouzen k vysokému trestu odnětí svobody a v případě propuštění by mohl ohrozit trestní řízení. Dne 20. prosince 1995 Nejvyšší soud toto prodloužení potvrdil.

34. Dne 16. ledna 1996 žadatel podal druhé ústavní odvolání proti rozhodnutí Vrchního soudu ze dne 21. listopadu 1995 a Nejvyššího soudu ze dne 20. prosince 1995. Stěžoval si zejména na to, že byl zadržován už déle než dva roky a že soudy neřešily jeho případ spravedlivě. když prodlužovaly jeho zadržení ve vazbě Odvolával se na článek 8 8 1. 2 a 5 (osobní svoboda), článek 36 § 1 (spravedlivé řízení) a článek 40 § 2 a 4 (presumpce neviny) Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“).

35. V souladu s § 71 odst. 3 trestního řádu Vrchní soud dne 26. března 1996 prodloužil žadatelovo zadržení ve vazbě do 30. června 1996 s tím, že důvody pro jeho zadržení ve smyslu § 67 písm. a) – c) trestního řádu stávají. Soud mimo jiné uvedl, že vzhledem k právní kvalifikaci trestného činu spáchaného žadatelem je pravděpodobné, že žadatel bude odsouzen k vysokému trestu odnětí svobody. Rovněž připomněl, že žadatel byl odsouzen už v minulosti a v případě svého propuštění by mohl mařit účel současného trestního řízení. Rovněž konstatoval, že žadatel již mařil vyšetřování, když byl v Itálii. I kdyby byl pobýval na známé adrese, nebyl k dispozici českým orgánům a jeho nepřítomnost tak zdržovala soudní řízení.

36. Dne 4. dubna 1996 podal žadatel odvolání, ve kterém odmítl zjištění Vrchního soudu a tvrdil mimo jiné „neexistují významně skutečností, které by ospravedlnily jeho trvalé držení ve vazbě. Dne 2. května 1996 Nejvyšší soud potvrdil toto prodloužení.

37. Dne 14. května 1996 žadatel podal třetí ústavní odvolání proti výše uvedeným rozhodnutím Vrchního Nejvyššího soudu. Prohlašoval, že se jedná o porušení jeho ústavních práv, neboť důvody k jeho držení ve je uváděné soudy nebyly dostatečně a významně. Žadatel rovněž tvrdil, že příslušná rozhodnutí nebyla založena na skutkové podstatě případu. Stěžoval si, že držení ve vazbě trvá nepřiměřeně dlouho. Žadatel rovněž poukázal na to, že o jeho předchozím ústavním odvolání Ústavní soud ještě nerozhodl.

38. Dne 31. května 1996 státní zástupce informoval žadatele o přehodnocení jeho trestného činu a o jeho novém obvinění z vraždy podle § 219 odst. 1. odst. 2 písm. a) a h) trestního zákona.

39. Dne 3. června 1996 státní zástupce formálně obvinil žadatele u městského soudu.

40. Dne 5. června 1996 předseda městského soudu podal u Vrchního soudu žádost o další prodloužení žadatelova zadržení ve vazbě do 18. února 1997, a to podle § 67 písm. a) a c) trestního řádu. Uvedl, že trestní řízení bylo ve fázi obvinění, že senát řešící případ bude přetížen až do listopadu 1996 a že případ je velmi složitý.

41. Dne 18. června 1996 Vrchní soud vyhověl žádosti a prodloužil žadatelovo držení ve vazbě do 18. února 1997. Soud se odvolal na své rozhodnutí ze dne 26. března 1996 potvrzené Nejvyšším soudem dne 2. května 1996. kterým bylo zadržení žadatele ve vazbě prodlouženo dříve s tím, že vyšetřování případu je velmi složité a že stále existuje riziko, že by se žadatel pokusil skrýt před spravedlností a opětovně spáchal trestný čin. Soud byl toho názoru, že ve vyšetřování nejsou žádná prodlení.

42. Dne 24. června 1996 se žadatel odvolal proti tomuto rozhodnutí k Nejvyššímu soudu, který jeho odvolání zamítl dne 11. července 1996. Soud poznamenal, že trestný čin, ze kterého je žadatel obviněn, se trestá vysokým trestem odnětí svobody a že žadatelovo propuštění by mařilo či zdržovalo trestní řízení. Připomenul, že žadatel utekl z České republiky do Itálie, kde ilegálně žil. Proto soud ve smyslu § 67 písm. a) trestního řádu považoval jeho zadržení za nutné. Soud dále připomněl, že žadatel již byl odsouzen v minulosti, a usoudil, že by mohl opětovně páchat trestné činy. Proto rovněž

trval na tom, že žadatelovo zadržení je nezbytné podle § 67 písm. c) trestního řádu. Soud dodal, že mu chybí pravomoc na to, aby se mohl zabývat žadatelovou stížnosti ohledně prodlení v řízení, neboť tato pravomoc připadá předsedovi městského soudu.

43. Dne 30. července 1996 žadatel podal čtvrté ústavní odvolání, tentokrát proti poslednímu prodloužení jeho zadržení ve vyšetřovací vazbě.

44. Dne 26. srpna 1996 bylo opět zahájeno soudní řízení u městského soudu a dne 29. srpna 1996 bylo odročeno do 18. listopadu 1996, protože někteří svědci se nedostavili a žadatel a jeho spoluobvinění navrhli předložení dalších důkazů. Před odročením žadatel požadoval propuštění z vazby.

45. Dne 28. srpna 1996 Ústavní soud zamítl druhé ústavní odvolání žadatele jako očividně špatně založené. Poznamenal, že rozhodnutí prodlužující žadatelovo zadržení byla vždy učiněna v souladu se zákonem a že z dostupných důkazů je zřejmé, že příslušná rozhodnutí byla vždy učiněna na základě skutečnosti, jež byly konstatovány v daném období. Soud dále uvedl, že nemá pravomoc k přezkoumání důvodů. pro které řádně soudy považovaly žadatelovo zadržení za nutné.

46. Dne 3. září 1996 městský soud zamítl žadatelův požadavek ze dne 29. srpna 1996 na propuštění.

47. Dne 1 listopadu 1996 Vrchní soud zamítl žadatelovo odvolání proti tomuto rozhodnutí. Soud uvedl, že existuje nebezpečí, že by se ukrýval před spravedlnosti nebo opětovně páchal trestné činy.

48. Dne 18. listopadu 1996 bylo opětovně zahájeno řízení u městského soudu. Dne 21. listopadu 1996 bylo odročeno na 9. prosince 1996, protože se nedostavili někteří svědci.

49. Dne 9. prosince 1996 městský soud zamítl žadatelovu stížnost na předpojatost předsedy senátu zabývajícího se jeho případem.

50. Dne 17. prosince 1996 městský soud odsoudil žadatele za loupež podle § 234 odst. 1. 3 trestního zákona, jakožto velmi nebezpečnému recidivistovi mu podle § 41 odst. 1 trestního zákona uložil trest odnětí svobody na 13 let a konfiskaci jeho osobního automobilu.

51. Stejného dne soud zamítl další žadatelovu žádost o propuštění. Zjistil, že vzhledem k dřívějším rozhodnutím týkajícím se zadržení žadatele stále ještě existuje riziko jako ukrývání se před spravedlností a opětovného páchání trestných činů.

52. Dne 15. ledna 1997 žadatel podal odvolání proti rozhodnutí městského soudu ze dne 9. prosince 1996, kterým byla zamítnuta jeho stížnost na předpojatost předsedy senátu.

53. Dne 3. února 1997 Vrchní soud zamítl žadatelovo odvolání proti rozhodnutí městského soudu ze dne 17. prosince 1996, kterým byl zamítnut jeho další požadavek na propuštění. Soud uvedl, že vzhledem k žadatelově osobnosti a záznamům v jeho trestním rejstříku není možné vyloučit. že by se po propuštění pokusil skrýt před spravedlností a vyhnout se stíhání. Rovněž uvedl, že stíhání žadatele za trestný čin spáchaný v průběhu jeho podmínečného propuštění ospravedlňovalo obavu, že by opětovně páchal trestné činy.

54. Dne 10. února 1997 Vrchní soud zamítl žadatelovo odvolání proti rozhodnutí městského soudu ze dne 9. prosince 1996.

55. Dne 17. února 1997 Vrchní soud zrušil rozsudek městského soudu ze dne 17. prosince 1996 a postoupil případ tomuto soudu k novému zvážení a k rozhodnutí o skutkové podstatě. Vrchní soud byl toho názoru, že norský soud řádně nezhodnotil předložené důkazní materiály. nestanovil všechny

významné skutečnosti žadatelova případu a založil rozsudek na důkazu. který mu nebyl předložen. Vrchní soud stanovil, které důkazy bude nutno opětovně zhodnotit.

56. Dne 18. února 1997 byl žadatel propuštěn z důvodu vypršeni maximální dovolené čtyřleté lhůty zadržení ve vazbě dle § 71 odst. 4 trestního řádu.
3. Řízeni vedoucí k rozhodnutí Vrchního soudu ze dne 1. října 1997

57. Dne 8. července 1997 městský soud odsoudil žadatele 7. loupeže a uložil mu trest odnětí svobody na konfiskaci jeho osobního automobilu. Dne 1. října 1997 Vrchní soud zrušil tento rozsudek a případ vrátil nazpět městskému soudu s tím, ze nařídil, že případ bude projednáván jiným senátem městského sudu.

58. Dne 8. července 1997 městský soud odsoudil žadatele 7. loupeže a uložil mu trest odnětí svobody na konfiskaci jeho osobního automobilu.
Dne 1. října 1997 Vrchní soud zrušil tento rozsudek a případ vrátil nazpět městskému soudu s tím, že nařídil, že případ bude projednáván jiným senátem městského soudu, je mimo jiné, že městský soud nerespektoval rozhodnutí Vrchního soudu ze dne 17. února 1997 a napodobil předchozí rozsudek.

4. Řízení vedoucí k rozhodnutí Vrchního soudu ze dne 18. září 1998

59. pro 21. ledna 198 se konalo třetí opětovné projednávání novým senátem městského soudu. Bylo odročeno na 3 března 1998 a rozsudkem ze dne 11. března 1998 městský soud odsoudil žadatele za loupež a uložil mu trest odnětí svobody na 13 let a konfiskaci jeho osobního automobilu. Dne 18. září 1998 Vrchní soud zrušil tento rozsudek postoupil zpět městskému soudu v Praze.

5. Řízení vedoucí k rozhodnutí městského soudu ze dne 20. ledna 2000

60. Dne 20. ledna 2000 městský soud vydal svůj pátý rozsudek. kterým žadatele odsoudil za loupež a uložil mu trest odnětí svobody na 12 let. O žadatelově odvolání k odvolacímu soudu ještě nebylo rozhodnuto.

II. Příslušné domácí právo

61. Do 31. prosince 1993 příslušné ustanovení trestního řádu znělo následovně:

Paragraf 67

„Obviněná osoba může být držena ve vazbě. pokud existují specifické důvody pro přesvědčení, že tato osoba
a) se bude ukrývat za účelem vyhnutí se trestu, zvláště pokud její totožnost nemůže být okamžitě zjištěna, pokud nemá trvalý pobyt nebo je pod hrozbou vysokého trestu;
h) se pokusí ovlivnit svědky nebo spoluobviněné nebo jinak mařit vyšetřování skutečností, jež jsou důležité pro vedení soudního řízení, nebo
c) bude i nadále páchat trestnou činnost, za kterou je stíhána, pokusí se spáchat trestný čin nebo spáchá trestný čin, na který se připravovala nebo hrozila, že ho spáchá.“

62. Paragraf 68 stanoví, že jenom obviněná osoba může být držena ve vazbě. Příslušné rozhodnutí pak vydá soud nebo ve fázi před zahájením trestního řízení soudce na návrh podaný státním zástupcem, který musí být ospravedlněn zvláštními okolnostmi případu.

63. Podle § 72 odst. 2 má obviněná osoba nárok kdykoliv požádat o propuštění. Rozhodnutí o takové žádosti musí být učiněno bezodkladně. V případě zamítnutí může být žádost o propuštění znovu podána za čtrnáct dní, kdy se zamítnutí stane závazným, pokud se opírá o jiné důvody.

64. Dne 1. ledna 1994 byl trestní řád pozměněn. § 67 je i nadále účinný, avšak s výjimkou drobného

pozměněni písm. b), a to následujícím způsobem:

„Obviněná osoba může být držena ve vazbě, pokud existují specifické důvody pro přesvědčení, že tato osoba se pokusí ovlivnit svědky nebo spoluobviněné, kteří ještě nebyli soudem vyslechnuti, nebo jinak mařit vyšetřování skutečností, jež jsou důležité pro vedení soudního řízení, nebo … “

65. Podle § 71 odst. I jsou kompetentní orgány povinny řešit přednostně případy týkající se zadržení osob ve vazbě a jsou povinny je vyřešit, jak nejrychleji je to možné.

66. Paragraf 71 odst. 3 stanoví, že zadržení osoby ve vazbě nesmí překročit dobu dvou let. Jestliže z důvodu složitosti případu nebo jiných závažných důvodů není možné ukončit trestní řízení v této lhůtě a jestliže propuštění obviněné osoby by mohlo ohrozit nebo závažným způsobem komplikovat dosažení cíle řízení, pak Vrchní soud může prodloužit dobu zadržení osoby ve vazbě na nezbytně nutnou dobu.

67. Podle § 71 odst. 4 zadržení osoby ve vazbě nesmí překročit dobu tří let. V případech obzvláště závažných trestných činů ve smyslu § 41 odst. 2 trestního zákona je maximální povolená doba zadržení osoby ve vazbě dva roky.

KONEČNE NÁVRHY PŘEDLOŽENÉ SOUDU

68. Vláda požádala, aby Soud shledal, že skutečnosti případu neporušují Úmluvu.

69. Žadatel požadoval, aby Soud zjistil porušení článku 5 § 3 Úmluvy a aby mu udělil spravedlivé zadostiučinění podle článku 41.

PRÁVNÍ ZJIŠTĚNÍ

1. Tvrzené porušení článku 5 § 3 Úmluvy

70. Žadatel tvrdil, že jeho zadržení ve vazbě bylo nepřiměřeně dlouhé a že během líčení měl být propuštěn. Opíral se o článek 5 § 3 Úmluvy, který stanoví následující:
Každý, kdo byl zatčen nebo zadržen v souladu s ustanoveními odstavce 1(c) tohoto článku … má právo na soud během přiměřené doby nebo na propuštění během soudního řízení. Propuštění může být podmíněno zárukou dostavení se k soudu.“

Právo na soud v přiměřené době

1 Doba, kterou je třeba vzít v úvahu

71. Soud může podle článku 5 § 3 prověřit délku zadržení žadatele ve vazbě mezi 6. únorem 1993 a 10. červnem 1994. tj. od okamžiku, kdy byl v Itálii zatčen pro zahájení trestního řízení v České republice, až do vynesení prvního rozsudku městským soudem. Rovněž může prověřit délku zadržení žadatele ve vazbě mezi 16. lednem 1995 a 17. prosincem 1996. tj. od okamžiku, kdy Vrchní soud zrušil první rozsudek vynesený městským soudem, do okamžiku, kdy městský soud vynesl druhý rozsudek. a mezi 17. a 18. únorem 1997, tj. od okamžiku, kdy Vrchní soud zrušil druhý rozsudek vynesený městským soudem v Praze, až do žadatelova propuštění (viz rozsudek ve věci B. v. Rakousko ze dne 28. března 1990. Série A č. 175, str. 15–16. § 39). Zadrženi ve vazbě, které je nutno vzít v úvahu, tedy trvalo tři roky. tři měsíce a sedm dní.

2. Přiměřenost délky zadržení

72. Žadatel tvrdil, že státní úřady nestanovily dostatečné důvody, které by vedly k důvodnému podezření, že spáchal trestný čin.

73. Vláda tvrdila, že důvody uvedené v příslušných rozhodnutích byly dostatečné a že zadržení nepřekročilo maximální délku povolenou českými zákony.

74. Soud připomíná, že přiměřenost délky zadržení musí být určena v každém případě podle jeho specifických rysů. Trvalé zadržení může být v daném případě ospravedlněno pouze, kdyby existovaly jasné náznaky skutečného veřejného zájmu, které by nehledě na presumpci neviny převážily nad právem zadrženého na svobodu.

75. Zhodnocení okolností pro nebo proti existenci takového imperativního zájmu a jejich uvedení v rozhodnutích týkajících se žádostí o propuštění spadá především do pravomoci národních soudních orgánů. A právě na základě důvodů uvedených v těchto rozhodnutích a na základě skutečností stanovených žadatelem v jeho odvoláních je Soud vyzván, aby rozhodl, zda článek 5 § 3 Úmluvy byl porušen, či nikoliv.

76. Trvání přiměřeného podezření, že zatčená osoba spáchala trestný čin, je podmínkou sine qua non pro opodstatněnost trvajícího zadržení, ale po jistě době to již nestačí; Soud pak musí stanovit, jestli důvody uvedené orgány i nadále ospravedlňují zbaveni svobody. Když tyto důvody byly „významné“ a „dostatečné“. Soud rovněž zjistil, zda kompetentní národní orgány při vedení soudního řízení prokázaly „zvláštní péči“; např. rozsudek ve věci Assentov v. Bulharsko ze dne 28. října 1998. Zprávy o rozsudcích a rozhodnutích Well. sir. 300, 1.4., rozsudek ve věci I. A. v. Francie ze dne 23. září 1998, Zprávy 1998-VII. VX. $ 102).

77. Soud bere v úvahu, že žadatel byl obviněn z trestného činu spolupachatelství při loupeži, při které byly osoby zabity. Státní vyšetřovací orgány vyslechly jistého pana B. který prohlásil, že on, žadatel a ještě další se rozhodli oloupit tyto lidi v bytě jednoho z nich. Za těchto podmínek je Soud toho názoru, že existoval přiměřené podezření, že žadatel spáchal trestný čin.

78. Co se týče skutkové podstaty trvajícího zadržení, vnitrostátní soudy odkazovaly na složitost vyšetřování, a nebezpečí, že soudní řízení by mohlo být mařeno, pokud by žadatel byl propuštěn, z důvodu rizika jeho ukrytí se před spravedlnosti, ovlivňování svědků a opětovného páchání trestných činů podobného charakteru.

79. Co se týče rizika žadatelova ukrývání se před spravedlnosti, české soudy braly v potaz zejména skutečnost , že žadatel opustil zemi. přestože věděl, že proti jeho osobě bylo zahájeno trestní řízení a že je hledán. Nevrátil se do České republiky a příslušné orgány neinformoval o místě svého pobytu v zahraničí. Okolnosti, za kterých opustil zemi a pobýval nejprve v Německu a posléze v Itálii. jednoznačně prokázaly. že nehledal práci, ale snažil se vyhnout trestnímu stíhání. Navíc žadatel svěřil více než 4 000 000 Kč svému známému, zakoupil si osobní automobil použitím občanského průkazu patřícího jiné osobě. získal falešný cestovní pas a snažil se získat podrobnosti o trestním řízení. Státní soudy rovněž vzaly na vědomi, že vzhledem k právní kvalifikaci trestného činu spáchaného žadatelem bylo pravděpodobné, že žadatel bude odsouzen k vysokému trestu odnětí svobody. Podle názoru Soudu je toto zdůvodnění „dostatečné“ a „významné“ a převažuje nad argumenty uváděnými žadatelem, které se opírají o jeho tvrzení, že zemi opustil z důvodu hledání práce a že má místo trvalého pobytu v České republice, kde žije se svou rodinou.

80. Po vyslovení tohoto závěru Soud nepovažuje za nutné prošetřovat další důvody pro zadržení žadatele ve vazbě, které uváděly státní soudy.

81. Co se týče vedení řízení státními orgány. Soud si je vědom, že mezi žadatelovým vzetím do vyšetřovací vazby a mezi vynesením formálního obvinění dne 2. července 1993 uběhly téměř čtyři měsíce. Vláda délku této doby nijak nevysvětluje.

82. Mezi vynesením formálního obvinění a prvním zasedáním městského soudu dne 13. prosince 1993 pak uběhlo více než pět dalších měsíců. Městský soud následně odročil čtyři další zasedání z důvodu nepřítomnosti jistých účastníků řízení a z důvodu žádosti žadatele a jednoho z jeho spoluobviněných o přezkoumání dalších důkazů. Městský soud proto vynesl první rozsudek po době šesti měsíců.

83. Vrchní soud poté zrušil rozsudek ze dne 10. června 1994 na základě zjištění, že městský soud nestanovil všechny významné skutečnosti žadatelova případu s dostatečnou jistotou.

84. Městský soud vynesl druhý rozsudek po prodlení v délce dalších dvaceti tří měsíců. Nezdá se, že by délka do doby jako taková byla nepřiměřená, jelikož městský soud zasedal třikrát a tři hlavní líčení odročil z rozličných procesních důvodů, jako je nepřítomnost jistých svědků a žádost žadatele a jeho spoluobviněných o vyslechnuti och svědků a předložení dalších důkazů. Navíc státní orgány mely problémy se získáním důkazů od francouzských státních orgánů, konkrétně výpovědi svědka žijícího ve Francii, a výpovědi Komerční banky.

85. Městský soud vynesl druhy rozsudek dne 17. prosince 1996. Tento rozsudek byl zrušen Vrchním soudem dne 17. února 1997. (j. o dva měsíce později. s tím, že městský soud řádně nezhodnotil předložený důkazní materiál, nestanovil všechny významně skutečnosti případu a svůj rozsudek opřel o důkazy, které mu nebyly předloženy. Vrchní soud určil, Které důkazy bude nutné zhodnotit. Následující den byl žadatel propuštěn. Neboť vypršela maximální povolená délka zadržení.

86. Nicméně vzhledem k okolnostem případu jako celku Soud shledal, že ve vedení řízení nebyla prokázána „zvláštní péče".

87: Tím tedy došlo k porušení článku 5 § 3 Úmluvy z důvodu délky zadržení žadatele ve vazbě.

II. Použití článku 1 Úmluvy

88. Článek 41 Úmluvy stanoví, že:

„Jestliže Soud zjistí, že došlo k porušení Úmluvy nebo Protokolů k ní, a jestliže vnitrostátní právo dotčené Vysoké smluvní strany umožňuje pouze částečnou nápravu. přizná Soud v případě potřeby poškozené straně spravedlivé zadostiučinění".

A. Škoda

89. Jako náhradu za délku svého zadržení ve vazbě žadatel původně požadoval 440 000 DEM (8 052 000 Kč), což však posléze snížil na 286 000 DEM (5 052 000 Kč). Tato částka zahrnovala náhradu za ušlý výdělek žadatele (324 000 Kč), která byla spočítána na základě průměrné mzdy v České republice mezi lety 1993 a 1997. dále náhradu za zdravotní, psychologické a sociální křivdy, které podle žadatele nemohou být objektivně zhodnocené.

90. Vláda jeho nárokům odporovala s tím, že jsou neoprávněné a neopodstatněné. Rovněž tvrdila, že kalkulace ztrát na základě průměrného platu není v tomto případě relevantní.

91. Soud bere v úvahu, že pátý rozsudek městského soudu ze dne 20. ledna 2000, kterým byl žadatel odsouzen za loupež a byl mu uložen trest odnětí svobody na 12 let. ještě není definitivní, neboť žadatelovo odvolání proti tomuto rozsudku je stále v řešení před odvolacím soudem. Proto nelze říci, že délka žadatelova zadržení během soudního řízení byla odečtena z jeho trestu. Za těchto okolností a za předpokladu, že v době svého zatčení a zadržení ve vazbě žadatel neměl trvalé zaměstnání v České republice, zastává Soud názor, že existuje neurčité spojení mezi porušením článku 5 § 3 Úmluvy a požadavkem vysloveným žadatelem na náhradu ušlé mzdy. Na základě spravedlnosti Soud

tedy uděluje žadateli 100 000 Kč jako náhradu za finanční škodu.

92. Soud je dále toho názoru, že nález porušení článku 5 š 3 Úmluvy zakládá sám o sobě dostatečné zadostiučinění vzhledem k tomu, že žadatel neutrpěl žádné morální škody.

B. Náklady a výdaje

93. Žadatel požadoval úhradu nákladů a výdajů, které mu vznikly u českých soudů (60 000 Kč) a u Soudu (6 000 Kč.) V tomto ohledu předložil příslušné dokumenty.

94. Vláda tyto požadavky nijak nekomentovala.

95. Soud si připomíná, že pro náhradu nákladů a výdajů podle článku 41 Úmluvy je nutno stanovit, že náklady a výdaje vznikly skutečně a nezbytně a jejich výše je přiměřená (viz mezi jinými rozsudek ve věci Nikolova v. Bulharsko ze dne 25. března 1999, který bude uveřejněn v úředních zprávách Soudu, § 79).

96. Soud je spokojen, že žadatelův požadavek je stanoven, a tímto mu uděluje celkovou částku 66 000 Kč.

C. Úrok z prodlení

97. Podle informace získané Soudem je zákonná úroková míra platná v České republice v den vynesení tohoto rozsudku 10 % ročně.

VÝROK

Z TĚCHTO DŮVODŮ SOUD JEDNOMYSLNĚ

1. *Rozhoduje*, že článek 5 § 3 Úmluvy byl porušen.

2. *Rozhoduje*,

(a) že příslušný stát má žadateli do tří měsíců ode dne, kdy se rozsudek stane pravomocným podle článku 2 Úmluvy, zaplatit následující částky:

(i) 100 000 (sto tisíc) českých korun za finanční újmu,

(ii) 66 000 (šedesát šest tisíc) českých korun za náklady a výdaje,

(b) že úrok při roční úrokové míře 10 % bude splatný od okamžiku vypršení výše uvedených tří měsíců až do vyrovnání,

3. *Rozhoduje*, že nález porušení představuje sám o sobě spravedlivé zadostiučinění za morální újmu, kterou žadatel utrpěl,

4. *Zamítá* zbylý nárok na spravedlivé zadostiučinění žadatele.

Vyhotoveno v anglickém jazyce a podle ustanovení 77 § 2 a 3 Jednacího řádu Soudu vyhlášeno v písemné formě dne 6. června 2000.

S. DOLLÉOVÁ
Tajemnice

J. – P. COSTA
předseda